

Vol.26, No.98, Spring, 2025, P. 1-18

Research Article

Investigation of Specific Energy Stability in Converging Side Weirs with Guiding Structures

Amirreza Shahriari ¹ | Mehdi Daryaee ² | Seyed Mahmood Kashefipour ³ | Mohammadreza Zayeri ⁴

1,2,3,4- Department of Water Structures, Faculty of Water and Environmental Engineering, Shahid Chamran University of Ahvaz, Ahvaz, Iran.

([⊠]- Corresponding Author: <u>M.Daryaee@scu.ac.ir)</u>

Received: 15 March 2025 Revised: 16 April 2025 Accepted: 17 April 2025 Available Online: 26 April 2025	How to cite this article: Daryaee, M., Kshefipour, M., Shahriari, A., & Zayeri, M. (2025). Investigation of Specific Energy Stability in Converging Side Weirs with Guiding Structures.(In Persian with English abstract). <i>Journal of Irrigation and Drainage Structures</i> <i>Engineering Research</i> .V.26, No.95, P:1-18. https://doi.org/10.22092/idser.2025.368890.1610
Received: 15 March 2025 Revised: 16 April 2025 Accepted: 17 April 2025 Available Online: 26 April 2025	Daryaee, M., Kshefipour, M., Shahriari, A., & Zayeri, M. (2025). Investigation of Specific Energy Stability in Converging Side Weirs with Guiding Structures.(In Persian with English abstract). <i>Journal of Irrigation and Drainage Structures</i> <i>Engineering Research</i> .V.26, No.95, P:1-18. <u>https://doi.org/10.22092/idser.2025.368890.1610</u>

Introduction

Side weirs are widely used hydraulic structures in irrigation, drainage, and flood control systems. These structures allow excess water to be diverted from the main channel, helping to manage flow capacity effectively. In converging channels, the presence of guiding structures, such as flow deflectors, can influence the hydraulic performance of side weirs. Recent studies have highlighted the potential of guiding structures to enhance discharge capacity. However, uncertainties persist regarding the impact of convergence and added structures on specific energy variations in the main channel. The classical assumption of spatially varied flow with lateral outflow suggests that specific energy remains constant along the weir. This study aims to evaluate the validity of this assumption in converging channels with guiding structures by investigating specific energy variations.

Methodology

A three-dimensional numerical model was developed using FLOW-3D to simulate flow over a converging side weir. The experimental setup by Maranzoni *et al.*, (2017) was used as a reference for model validation. The numerical domain consisted of a converging channel with a side weir, and guiding structures were placed on the weir crest at three different longitudinal positions (upstream, middle, and downstream) with installation angles of 60° , 90° , and 120° relative to the horizontal.

The Reynolds-averaged Navier-Stokes (RANS) equations were solved using the RNG k- ε turbulence model. Boundary conditions included a specified flow rate at the inlet, a pressure outlet at the downstream boundary, and wall conditions for the channel boundaries. Grid independence was ensured by testing different mesh resolutions, with the final model consisting of approximately 1.5 million cells. The numerical model was validated against experimental data, with a maximum simulation error of less than 4%.

Results and Discussion

The numerical results showed that guiding structures influenced specific energy variations along the weir. The middle position of the weir exhibited the least change in specific energy (0.8%), making it the optimal location for installing guiding structures. In contrast, upstream and downstream placements resulted in greater energy variations, with mean differences of 1.17% and 1.37%, respectively.

The effect of installation angle on specific energy variations was negligible. Across different angles, the mean variation ranged from 1.03% to 1.22%, indicating that the angle of installation had little impact on energy conservation. The influence of the inflow Froude number was also examined. For Froude numbers below

Investigation of Specific Energy Stability in Converging Side Weirs with Guiding Structures

0.3, specific energy variations remained under 0.5%. As the Froude number increased to 0.45, energy variations reached 1.6%, which is still within an acceptable range. These findings suggest that specific energy variations are more sensitive to the location of guiding structures than their installation angle.

The results confirm that the classical assumption of constant specific energy in spatially varied flow with lateral outflow holds even in converging channels with guiding structures. Although minor deviations were observed, they were within acceptable limits for practical applications.

Conclusions

In this study, by comparing the simulation results with experimental data, it was found that the model used for simulating flow over side weirs possesses high accuracy and reliably predicts the actual performance of these structures. One of the key aspects of this research is the accurate simulation of side weirs in converging channels. Despite numerous studies in this area, especially in recent years, certain aspects of the design and hydraulic behavior of these types of weirs still require more detailed investigation and numerical modeling.

The findings of this study demonstrated that the classical concept of specific energy stability in gradually varied flow with decreasing discharge remains valid even under converging conditions and in the presence of guiding structures. The average difference in specific energy between the upstream and downstream of the weir in all simulations was 1.24%. Additionally, the influence of the Froude number on the increase in specific energy variations was clearly observed. However, within the range of Froude numbers less than 0.5, which is typically dominant in irrigation and drainage channels, specific energy variations did not exceed 3%.

Finally, for future research, it is recommended to investigate the effects of factors such as the crest height of the side weir, the presence of orifices within the weir structure, and the influence of supercritical flow regimes on specific energy variations along side weirs, in order to develop a more comprehensive understanding of their hydraulic behavior.

Acknowledgement

We are grateful to the Research Council of Shahid Chamran University of Ahvaz for financial support (GN: SCU.WH1402.31370).

Keywords: CFD, De Marchi, Spatially varied flow, Water structures

© 2023, The Author(s). Published by <u>Agricultural Engineering Research Institute</u>. This is an open-access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution License (<u>https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/</u>).

https://doi.org/ 10.22092/idser.2025.368890.1610

نوع مقاله: پژوهشی

بررسی پایداری انرژی ویژه در سرریزهای جانبی همگرا در حضور سازههای هدایت کننده

امیررضا شهریاری⁰[) مهدی دریائی¹⁰⊠ | سید محمود کاشفیپور¹⁰ | محمدرضا زایری^{60 |}

تاریخ دریافت: ۱۴۰۳/۱۲/۲۵ تاریخ پذیرش: ۱۴۰۴/۰۱/۲۸

چکیدہ

این پژوهش به بررسی تغییرات انرژی ویژه در سرریزهای جانبی واقع در کانالهای همگرا در حضور سازههای هدایت کننده در سه پرداخته است. با استفاده از نرمافزار FLOW-3D، جریان در سرریز جانبی همگرا شبیهسازی شد. سازههای هدایت کننده در سه موقعیت مختلف طولی و با زاویههای ۲۰، ۹۰ و ۱۲۰ درجه نسبت به افق روی تاج سرریز قرار گرفتند. صحتسنجی مدل عددی با دادههای آزمایشگاهی نشان داد که خطای شبیهسازیها کمتر از ٤ درصد است. نتایج به دست آمده نشان داد موقعیت میانی سرریز با کمترین تغییرات انرژی ویژه (۸/۰ درصد)، بهترین محل برای نصب سازههای هدایت کننده است. تأثیر زاویهٔ نصب بر تغییرات انرژی ویژه ناچیز بود و میانگین تغییرات برای زاویههای مختلف بین ۱۰/۳ تا ۱/۲ درصد متغیر بود. بررسی تأثیر عدد فرود جریان ورودی نشان داد که در محدوده اعداد فرود کمتر از ۳/۰، تغییرات انرژی ویژه کمتر از ٥/۰ درصد است. با افزایش عدد فرود تریان مرودی نشان داد که در محدوده اعداد فرود کمتر از ۳/۰، تغییرات انرژی ویژه کمتر از ۵/۰ درصد مند. با افزایش عدد فرود تا مرودی نشان داد که در محدوده اعداد فرود کمتر از ۳/۰، تغییرات انرژی ویژه کمتر از ۵/۰ درصد است. با افزایش عدد فرود تا مرودی نشان داد که در محدوده اعداد فرود کمتر از ۳/۰، تغییرات انرژی ویژه کمتر از ۱/۵ درصد است. با افزایش عدد فرود تا مریانهای متغیر مکانی با خروجی جانبی مبنی بر ثابت بودن انرژی ویژه در طول سرریز، حتی در شرایط همگرایی کانال و حضور سازههای هدایت کننده، همچنان معتبر است.

واژههای کلیدی: جریان متغیرمکانی، دیمارچی، دینامیک سیالات محاسباتی، سازههای آبی

مقدمه

سرریزهای جانبی یکی از انواع سازههای هیدرولیکی بخشی از جریان کانال اصلی از آن طریق منحرف می شود. معمول در کانالهای انتقال آب هستند. این سازه در یک این سازه همچنین در شبکههای فاضلاب، تأسیسات سمت کانال اصلی ساخته می شود و تراز تاج آن از تراز برم نیروگاهی سدها و سیستمهای کنترل و پخش سیلاب نیز کانال پایین تر است. هنگامی که تراز آب در کانال اصلی به کاربرد دارد (شکل ۱).

تراز تاج سرریز جانبی برسد، آب از روی آن عبور می کند و

⁽Email: <u>M.Daryaee@scu.ac.ir</u> او۲و۲و۴- گروه سازههای آبی، دانشکده مهندسی آب و محیط زیست، دانشگاه شهید چمران اهواز، اهواز، اهواز، ایران. (*نویسنده مسئول: <u>https://doi.org/ 10.22092/idser.2025.368890.1610</u>

شکل ۱- نمایی از سرریز جانبی (تصاویر با استفاده از ابزار Bing AI Image Creator تولید شدهاند) Fig. 1 – View of the side weir (Images generated using Bing AI Image Creator)

جریان عبوری از روی این سازه به دلیل آنکه دبی پیوسته میدانند و معتقدند که با وجود سادهسازیهای موجود، از در حال تغییر است و همچنین باتوجه به کاهش دبی کانال دقت کافی برای کاربردهای عملی برخوردار است اصلی در طول سرریز جانبی، در دستهبندی جریان متغیر (, 2012;) Maranzoni et al., 2017; Paris et al., 2012; مکانی با کاهش دبی قرار می گیرد. این طیف جریان در Subramanya & Awasthy, 1972). از سوی دیگر، برخی دستهبندی ماندگار ($\frac{dQ}{dt} = 0$) و غیریکنواخت ($\frac{dQ}{dx} \neq 0$) دیگر از محققان این فرض را غیرقابل قبول میدانند و بر این تعريف می گردد. دی مارچی (De Marchi, 1934) با در نظر باورند که تغييرات انرژی ويژه در طول سرريز نبايد ناديده گرفتن فرضیات سادهسازی شده، اولین محققی بود که گرفته شود، زیرا میتواند به نتایج نادرست در تحلیلهای معادلهٔ پویای حاکم بر جریان های متغیر مکانی با کاهش دبی هیدرولیکی منجر شود (, El-Khashab & Smith, 1976 را برای سرریزهای جانبی حل کرد (معادله ۱). در این معادله (Venutelli, 2008). سیترینی (Citrini, 1942) به بررسی x بعمق جریان، φ_m تابع جریان متغیر دیمارچی، x فاصله جریانهای کانال جانبی با افزایش عرض کانال در امتداد yاز ابتدای سرریز در جهت جریان، K ثابت انتگرال، $C_{\rm s}$ ضریب سرریز جانبی پرداخت. در این مطالعه، یک ترم وابسته به دبی تخلیه شده توسط سرریز، B عرض کانال، W ارتفاع تاج افزایش عرض و عدد فرود به معادلهٔ پروفیل سطح آزاد افزوده شده است. نتيجهٔ اين پژوهش نشان ميدهد که افزايش عرض كانال ناحيهٔ تخليهٔ سرريز اثرهای نامطلوبی بر مشخصات جريان دارد.

در مقابل، بهرهبرداری از سرریز جانبی در کانال همگرا دارای مزایای قابل توجهی است که تعدادی از آنها در اینجا بیان می شود. کانال همگرا با هدایت جریان به سمت سرریز باعث افزایش عمق آب و در نتیجه افزایش ظرفیت عبوری سرريز جانبي مي شود (Maranzoni et al., 2017). با استفاده از سرریز همگرا، برای دستیابی به ظرفیت تخلیهٔ مشخص، نیازی به سرریز طولانی نیست. این امر باعث صرفهجویی در فضا و هزینه می شود همچنین با کاهش ابعاد و عرض کانال سرريز از كف كانال است.

$$\frac{xC_s}{B} = \varphi_m + K \tag{1}$$

$$\varphi_m = \frac{2E - 3W}{E - W} \sqrt{\frac{E - y}{y - W}} - 3\sin^{-1} \sqrt{\frac{E - y}{E - W}} \qquad (-1)$$

مهم ترین فرض این معادله ثابت بودن انرژی ویژه (E) در طول جریان در کانال اصلی است. رابطهٔ انرژی (Bernoulli) (1738 بەعنوان رابطهٔ مبنا به شکل زیر نوشته می شود:

$$E = y + \frac{\alpha Q^2}{2gA^2} \tag{(1)}$$

با این حال، نظر محققان در مورد فرض دی مارچی متفاوت است. برخی از محققان این فرض را قابل قبول استفاده از صفحات و سازههای هدایت کننده، که یکی از روشهای کارآمد است، موجب افزایش راندمان تخلیه در Abbasi *et al.*, 2021; , 2021، میشود (Abbasi *et al.*, 2017, روشهای جانبی میشود (Abdollahi *et al.*, 2017) نصب سازههای هدایت کننده در تراز تاج سرریزهای جانبی نصب سازههای هدایت کننده در تراز تاج سرریزهای جانبی نصب سازههای هدایت کننده در تراز تاج سرریزهای افزایش میتواند به شکلی چشمگیر ظرفیت تخلیهٔ جریان را افزایش میتواند به شکلی چشمگیر ظرفیت تخلیهٔ جریان دا افزایش دهد (Neysi *et al.*, 2025; Shahriari *et al.*, 2024). استفاده دهد (Neysi *et al.*, 2025; Shahriari *et al.*, 2024). استفاده از مدلهای عددی برای شبیه سازی جریان در سرریزهای جانبی در پژوهشهای متعددی مورد توجه قرار گرفته است Bagheri Seyyed Shekari *et al.*, 2018; Ghaderi *et al.*, 2023; 2019; Kalateh & Aminvash, 2023.

با توجه به این یافتهها، هدف اصلی این پژوهش بررسی رفتار انرژی ویژه در طول سرریزهای جانبی همگرا با در نظر گرفتن تأثیر سازههای هدایت کننده است. اهمیت این موضوع در آن است که ارزیابی دقیق فرضیهٔ دیمارچی، مبنی بر ثابت ماندن انرژی ویژه تحت شرایط هندسی مشخص، میتواند نقش مهمی در ارتقای دقت طراحی و بهبود فهم هیدرولیکی سرریزهای جانبی داشته باشد. ازاینرو، با بهره گیری از نرمافزار FLOW-3D پارامترهای هیدرولیکی جریان شامل سرعت و عمق در نقاط مختلف محدودهٔ سرریز تحلیل گردید که به کمک آن میتوان انرژی ویژه را محاسبه کرد. در بخش پایانی مقاله ، دیدگاهها و نتایج تحقیقات مختلف در بارهٔ فرضیهٔ کلاسیک پایداری انرژی در سرریزهای جانبی مرور و جمعبندی شده است.

مواد و روشها

نرمافزار FLOW-3D یکی از پیشرفتهترین ابزارهای شبیه سازی دینامیک سیالات (CFD)^۱ است که برای تحلیل جریان سیالات استفاده می شود. مدل FLOW-3D از روش حجم محدود^۲ برای شبیه سازی جریان استفاده می کند. روش حجم محدود (VOF) روشی است عددی که برای تعیین موقعیت سطح جداکننده بین دو مایع مختلف (مانند

در پاییندست سرریز میتوان در هزینههای ساخت کانال به ميزان قابل توجهي صرفهجويي كرد (& Ghorbannia Eghbalzadeh, 2018). در مواردی که کف کانال جانبی بالاتر از کف کانال اصلی است، همگرایی کانال اصلی موجب پسزدگی آب میشود. سطح آب روی تاج بالا میآید و منجر به سهولت ورود جريان به كانال جانبي مي شود (Saffar, et al., 2022). تنگشدگی در پاییندست بهعنوان مانع عمل میکند و منجر به افزایش عمق آب روی تاج سرریز و در نتیجه افزایش دبی عبوری از روی آن می شود (Alahdadi) Shafai-Bajestan, 2020) & Shafai-Bajestan, 2020) بهرهبرداری از سرریز جانبی در کانال همگرا، نتیجه مطالعات گسترده و تحقیقات آزمایشگاهی و عددی متعددی است که محققان دیگر نیز بررسی و بیان کردهاند (& Borghei Parvaneh, 2011; Maranzoni & Tomirotti, 2021; Parsi et al., 2021; Saffar et al., 2023). یکی از مزایای عملی استفاده از سرریزهای جانبی در کانالهای همگرا این است که با کاهش عرض کانال، در یک دبی تخلیه ثابت، سرعت جریان آب در پاییندست سرریز افزایش مییابد. این افزایش سرعت می تواند جابه جایی ذرات رسوبی را تسهیل و از تجمع رسوبات در پاییندست کانال اصلی جلوگیری کند. به این ترتيب، ظرفيت انتقال رسوب كانال اصلى تا حد مطلوبى حفظ میشود که این امر نیاز به لایروبی مکرر را کاهش میدهد و به صرفهجویی در هزینهها و زمان میانجامد. با تأکید بر مزایای این سازهها، شبیهسازی عددی آنها نقش کلیدی در تسهیل طراحی و اجرای آنها برای مهندسان دارد. همان طور که مطرح شد، استفاده از سرریزهای جانبی با هندسهای که به همگرایی میل میکند، دارای توجیه اقتصادی و هیدرولیکی است. با توجه به تغییرات اقلیمی و افزایش دبی سیلابها، ضروری است ساختار سرریزها تغییر يابند تا تخليهٔ منظم و ايمن تضمين شود (-Idrees & Al .(Ameri, 2023

¹ Computational fluid dynamics

² Volume of Fluid - VOF

آبوهوا) به كار مى رود (Hirt & Nichols, 1981). اين متر وارتفاع ۲/۴ متر اجرا گرديد. اين فلوم با يک ديوار مياني نرمافزار حرکت جریان را با حل معادلات RANS (میانگین به دو قسمت کانال اصلی و جانبی تقسیم شد. یک محدودهٔ رینولدز ناویر استوکس) توصیف می کند که در مقالات همگرا در فاصلهٔ ۵/۴۵ متر از ورودی ایجاد شد. عرض کانال متعددی این معادلات تشریح شدهاند (.Daryaee et al., اصلی در بالادست و پاییندست آن به ترتیب معادل ۳۶ و ۱۸ سانتی متر در نظر گرفته شد. طول قسمت همگرا ۱/۵ در این پژوهش، دادههای آزمایشگاهی ارائه شده توسط متر و یک سرریز جانبی با ارتفاع ۱۸/۳ سانتی متر در این مارانزونی و همکاران (Maranzoni et al., 2017) به منظور محدوده نصب شد (شکل ۲). ضخامت تاج معادل ۵/۵ سانتی

.(2025; Ahadiyan et al., 2016

ارزیابی و اعتبارسنجی مدل عددی استفاده شد. درمطالعهٔ متر بود. مذکور، آزمایشها در یک فلوم با طول ۱۱ متر، عرض ۷/۲

Fig. 2 - General plan of the experimental flume by Maranzoni et al. (2017)

حل مدل آشفتگی RNG به صورت زیر هستند:

در مقالة حاضر مدل تلاطم RNG بهمنظور كاليبراسيون و صحت سنجی مدل عددی بررسی شد. معادلهٔ حاکم برای

$$\frac{\partial}{\partial t}(\rho K) + \frac{\partial}{\partial x_i}(\rho K U_i) = \frac{\partial}{\partial x_j} \left[\left(\mu + \frac{\mu_t}{\sigma_K} \right) \frac{\partial K}{\partial x_j} \right] + P_K - \rho \varepsilon$$

$$(\dot{-})$$

$$\frac{\partial}{\partial t}(\rho\varepsilon) + \frac{\partial}{\partial x_i}(\rho\varepsilon U_i) = \frac{\partial}{\partial x_j} \left[\left(\mu + \frac{\mu_t}{\sigma_{\varepsilon}} \right) \frac{\partial \varepsilon}{\partial x_j} \right] + C_{1\varepsilon} \frac{\varepsilon}{K} P_K - C_{2\varepsilon} \rho \frac{\varepsilon^2}{K}$$
(\box)

در این پژوهش، با استفاده از مدل عددیFLOW-3D، شدتاتلاف انرژی، ho دانسیته، t زمان، X_i مختصات در راستای تأثیر سازههای هدایت کننده بر ثبات انرژی ویژه در تاج محور i، μ ویسکوزیته دینامیکی، μ_t ویسکوزیته دینامیکی سرریزهای جانبی همگرا بررسی شدهاست. هندسهٔ μ i متلاطم، و P_K معادلهٔ انتقال انرژی جنبشی تلاطمی است. سرریزهای مورداستفاده کاملاً مطابق با هندسهٔ ارائهشده در پارامترهای C_{1ε}, C_{2ε}, σ_K, σ_ε پارامترهای Maranzoni *et al.*, 2017) مقادیری ثابت و به ترتیب مطالعات مارانزونی و همکاران (Maranzoni *et al.*, 2017) تعریف شده است. در این شبیهسازیها، یک سازهٔ هدایت کننده روی تاج سرریز در سه موقعیت مختلف L1، L2 و L3 قرار داده شد (شکل ۳). هریک از این موقعیتها نسبتی از طول کل سرریز (L_T=1.51 m) است.

در معادلات فوق انرژی جنبشی تلاطمی (TKE)، ۶ برابرند با ۰/۷۱۹۴، ۰/۷۱۹۴، ۱/۶۸ و ۱/۴۲ و ۱/۴۲ Yakhot *et al*.,) 1992). پارامتر µ_t بر اساس معادله (۴) تعیین میشود. در این معادله یارامتر C_u ثابت و معادل ۰/۰۸۴۵ است. $\mu_t = C_\mu \frac{K^2}{c}$ (۴)

شکل ۳- نمایی از سرریز جانبی همگرا و سازهٔ هدایتکننده روی تاج و یارامترهای آن Fig. 3 – View of the converging side weir and the guiding structure on the crest along with its parameters

طول این سازهٔ هدایت کننده (R) برابر با ۲۰ درصد عرض از آن دبی های ورودی مختلف ۴۰، ۵۵، ۵۰، ۵۵ و ۶۰ لیتر

کانال بالادست (۷/۲ سانتی متر) انتخاب شد. طول سازه بر ثانیه نیز بررسی شدند. این سناریوها بهمنظور درک بهتر بی بعد انتخاب شد تا قابل تعمیم برای دیگر پژوهش ها باشد. نقش سازههای هدایت کننده در تغییرات انرژی ویژه در سه زاویهٔ نصب ۶۰، ۹۰ و ۱۲۰ درجه نسبت به افق برای سازه شرایط همگرایی سرریزهای جانبی تعریف شدند. در در نظر گرفته شد. ارتفاع سازهٔ هدایت کننده به گونهای تعیین شبیه سازی ها، آب به عنوان سیال مورد استفاده با دانسیته شد که جریان عبوری از روی آن در حالت مستغرق نباشد. kg/m³ ویسکوزیتهٔ دینامیکی /۰۰۱ kg/m.s در هدف از این جانماییها بررسی تأثیر موقعیت و زاویهٔ نصب نظر گرفته شد. این فرضیات معمول برای شبیهسازی سازهٔ هدایت کننده بر تغییرات انرژی ویژه در کانال اصلی بود. جریان های آبی در شرایط معمولی دما و فشار است و به دقت برای تمامی شبیه سازی ها در ابتدا دبی ثابت شبیه سازی کمک می کند. از آنجا که دانسیتهٔ آب در شرایط به کار گرفته شد. برای ارزیابی تأثیر تغییر عادی تقریباً ثابت است، از مدل سیال تراکمناپذیر $^{\prime}$ در $Q_{u}=45~Lit/s$ عدد فرود جریان ورودی (Fr_u)، حالتی که سازهٔ هدایت کننده شبیه سازی ها استفاده شد. تنظیمات مربوط به ردیابی سطح در زاویهٔ ۱۲۰ درجه و موقعیت L2 قرار دارد، به عنوان حالتی آب به صورت سطح آزاد^۲ درنظر گرفته شد. این تنظیم به انتخاب شد که بیشترین دبی انحرافی را ایجاد می کند. پس نرمافزار اجازه می دهد تا سطح آزاد بین آبوهوا را بادقت

¹ Incompressible

² Free surface or sharp interface

بیشتری مدلسازی و تغییرات سطحی را بهدرستی تحلیل در پاییندست کانال اصلی یک بافل^۲ قرار داده شد تا میزان کند. در فیزیک شبیهسازی نیروی ثقل و مدل آشفتگی دبی انحرافی قابلسنجش باشد. این بافل یک متر پس از اعمال شدند. به منظور کاهش زمان شبیه سازی و بهینه سازی سرریز جانبی در کانال اصلی قرار داده شد. ارتفاع این بافل شرایط مدلسازی در کانال اصلی تا ارتفاع تاج سرریز، یک برابر با ارتفاع دیوارهٔ فلوم در نظر گرفته شد. بهمنظور منطقه سیال ابا شرایط هیدرواستاتیک تعریف شد. سیال جلوگیری از ورود جریان به کانال جانبی قبل از سرریز، از به گونهای قرار داده شد که تنها در کانال اصلی و پایین تر از یک بلوک مسدودکننده نیز در ابتدای کانال جانبی استفاده تراز تخلیهٔ سرریز قرار گیرد تا در دبی خروجی تأثیری نداشته شد. جزئیات ذکر شده بهخوبی در شکل (۴) نمایش داده باشد و در کاهش زمان شبیهسازی مؤثر باشد. علاوه بر این، شدهاند.

شکل٤- نمایی از هندسه، منطقهٔ سیال و بافل تعریف شده برای مدل عددی Fig. 4 – View of the geometry, fluid domain, and the defined baffle used in the numerical model

برای شبکهبندی مدل از مشهای مربعی استفاده شد. هندسهٔ سازه به دلیل زاویهدار بودن بهخوبی شناسایی شود. دادههای مدل عددی نسبت به دادههای آزمایشگاهی (Maranzoni *et al.*, 2017) نشان میدهد که از مش ۱/۵

بهمنظور مشبندی، هندسه مدل به چهار مش بلاک تقسیم در مجموع، ۱/۵ میلیون مش برای کل هندسه تولید شد. شد. با توجه به اهمیت بالای محدوده سرریز جانبی در تعداد نهایی مش بر اساس آزمون استقلال مش تعیین شد شبیه سازی، مش بلاک دوم در محدودهٔ سرریز با ۹۵۰ هزار (شکل ۵). مفهوم نبود وابستگی به مش یا استقلال مش به مش تعریف شده است. این تعداد بهمنظور افزایش دقت حالتی اشاره دارد که نتایج شبیهسازی دیگر به ابعاد و تعداد محاسباتی و ارائهٔ نتایج دقیقتر در این ناحیه در نظر گرفته سلولهای شبکه وابسته نباشند. نتایج درصد خطای شد. مش بلاک اول با ۲۵۰ هزار و مش بلاک سوم با ۲۰۰ هزار مش به ترتیب در بالادست و پاییندست سرریز قرار گرفتهاند. مش بلاک چهارم با ۱۰۰ هزار مش، درون مش میلیون سلولی به بعد، وابستگی نتایج به ابعاد مش ناچیز بلاک دوم و در اطراف سازه هدایت کننده تعریف گردید تا است و می توان این تعداد مش را به عنوان حالت بهینه برای

² Baffle

¹ Fluid region

ادامهٔ شبیهسازیها در نظر گرفت. در این یژوهش، برای در این رابطه، D_{EXP} داده آزمایشگاهی و D_{NUM} داده مقایسهٔ دادههای آزمایشگاهی و مدل عددی از شاخص آماری استخراج شده از مدل عددی است. کمتر بودن درصد خطا گویای دقت بیشتر مدل عددی در شبیهسازی نتایج درصد خطا استفاده شد. ترمایشگاهی است. $B_{Error} = \frac{|D_{EXP} - D_{NUM}|}{D_{EVP}} \times 100$ (۵)

شکل ٥- بررسی وابستگی نتایج به تعداد سلول مش براساس درصد خطای عمق آب در پاییندست سرریز جانبی نسبت به نتایج آزمایشگاهی (Maranzoni *et al.* 2017)

Fig. 5 - Mesh sensitivity analysis based on the percentage error of downstream water depth compared to the experimental results (Maranzoni et al., 2017)

برای ورودی کانال که در اولین بلوک مدل قرار دارد، دبی شرایط مرزی خروجی کانال⁴ تعریف شده است تا جهت گیری

ثابت و معینی^۲ در نظر گرفته شد. دیوارههای جانبی و بستر جریان خارجشده از مدل را مشخص کنند (جدول ۱). کانال به عنوان مرزهای صلب^۳ مدلسازی شدهاند تا پس از بررسی نتایج، زمان شبیه سازی ۵۰ ثانیه به عنوان تحرک پذیری دیواره ها را محدود کنند، در حالی که دیگر زمان بهینه انتخاب شد زیرا در این مدت جریان به حالت مرزهای مدل بهصورت متقارن^۴ در نظر گرفته شدهاند تا پایدار می سید. اثرهای نامحدود بودن فضا را شبیهسازی کنند. سرانجام،

Table 1 – Boundary conditions of the solution domain						
Mesh No.	X min	X max	Y min	Y max	Z min	Z max
١	دبی ورودی	متقارن	ديواره	ديواره	ديواره	متقارن
٢	متقارن	متقارن	ديواره	ديواره	ديواره	متقارن
٣	متقارن	خروجى	ديواره	ديواره	ديواره	متقارن
۴	متقارن	متقارن	متقارن	متقارن	متقارن	متقارن

حل	مرزی میدان	شرايط	جدول ۱-	
-				-

⁴ Symmetric

⁵ Outflow

¹ Error

² Volume flow rate

³ Wall

شکل٦- نمایش مقطع برداشت پروفیل طولی جریان

Fig. 6 - Illustration of the cross-section used for extracting the longitudinal flow profile

مقادیر عددی و آزمایشگاهی در جدول (۲) ارائه شدهاند. در بازههای پاییندست نشان میدهد که مدل عددی با فاصله مقایسهٔ نتایج مدل عددی و آزمایشگاهی خطای کمتر از ۴ گرفتن از نقطهٔ شروع جریان، عملکرد باثباتتری در تخمین

درصد را نشان می دهد که این امر نشان دهندهٔ تطابق و دقت معمق جریان از خود نشان می دهد. بالای شبیه سازی عددی است. علاوه بر این، روند کاهش خطا

Distance	Water Dep	$\mathbf{E}_{\mathbf{mon}}(0/1)$	
	Maranzoni et al., (2017)	FLOW-3D Model	
-0.75	21.44	20.73	3.31
-0.60	21.44	20.73	3.31
-0.45	21.44	20.68	3.54
-0.30	21.46	20.75	3.31
-0.15	21.49	20.80	3.21
0.00	21.54	20.82	3.34
0.15	21.56	20.82	3.43
0.30	21.62	20.88	3.42
0.45	21.64	21.08	2.58
0.60	21.61	21.33	1.30
0.75	21.67	21.38	1.34

جدول ۲- مقایسه عمق آب آزمایشگاهی و مدل عددی در خط مرکزی کانال اصلی Table 2 - Comparison of experimental and numerical water depths along the centerline of the main channel

در شبیه سازی رفتار هیدرولیکی جریان در مجاورت سرریز استخراج گردید و با داده های آزمایشگاهی (Maranzoni et) جانبی، علاوه بر پروفیل سطح آب مقایسهای شد بین پروفیل (al., 2017 مقایسه شد (شکل Y). مطابق شکل، تطابق قابل سرعت عددی و آزمایشگاهی. به این منظور، نسبت بی بعد قبولی بین نتایج مدل عددی و دادههای تجربی مشاهده

در راستای صحتسنجی مدل عددی و بررسی دقت آن سرریز جانبی در ارتفاع ۲۰ سانتی متری از کف کانال سرعت طولی به سرعت متوسط عمقی ($\frac{V_{x}}{v}$) در مقطع میانی می شود.

شکل۷- مقایسهٔ داده های آزمایشگاهی نسبت بدون بعد سرعت با نتایج شبیهسازی شده توسط مدل عددی Fig. 7 - Comparison of experimental and numerical model results for the dimensionless velocity ratio

بر اساس توصيهٔ نوواک و همکاران Novak et al., اساس توصيهٔ نوواک و (Neysi et al., 2025) صورت گرفته نشان دادهاند که مدل بیش از ۴ سانتیمتر باشد. برای دستیابی به این هدف، مدل (۸) ارائه شده است. مشاهده می شود که از دبی ۴۰ لیتر بر ثانیه به بعد، عمق آب روی تاج سرریز از ۴ سانتیمتر بیشتر

بهمنظور صحتسنجی این فرض، دادههای مربوط به انرژی $\%\Delta E = \frac{E_1 - E_2}{E_2} \times 100$

مطابق شکل (۷)، علاوه بر تطابق مناسب در شبیه سازی عمق **آب روی تاج سرریز جانبی** عمق آب، نتایج مدل عددی در بازتولید پروفیلهای سرعت نیز هماهنگی قابل قبولی با دادههای تجربی نشان میدهد (2018، عمق آب روی تاج سرریز باید بیشتر از ۳ سانتی متر که این امر دقت مدل را در شبیهسازی رفتار هیدرولیکی باشد تا بتوان اثر کشش سطحی را نادیده گرفت. کشش جریان تأیید می کند.در این پژوهش، از مدل آشفتگی RNG سطحی پدیدهای ناشی از نیروهای بینمولکولی در سطح برای شبیه سازی جریان در کانال های همگرا با سرریز جانبی مایعات است و باعث ایجاد تنش در سطح سیال می شود استفاده شد. انتخاب این مدل بر اساس بررسیها در مطالعات (Spurk & Aksel, 2019). در پژوهش حاضر، برای حصول پیشین بوده است. برای مثال، تحقیقات مشابهی که توسط اطمینان بیشتر و حذف کامل اثرهای کشش سطحی، شرایط صفار و همکاران (Saffar et al., 2024) و نیسی و همکاران اجرای مدل به نحوی در نظر گرفته شد تا عمق آب روی تاج RNG در پیشبینی رفتار جریانهای آشفته در سرریزهای با دبیهای مختلفی از ۲۵ تا ۶۰ لیتر بر ثانیه اجرا و عمق آب جانبی همگرا عملکرد بسیار مناسبی دارد و نتایجی با دقت روی تاج سرریز برای هر دبی اندازه گیری شد. نتایج در شکل بالا ارائه میدهد. بر اساس این شواهد، در این مطالعه از بررسے، دیگر مدلھای آشفتگی صرفنظر شد و تمرکز روی مدل RNG شد. تحقيقات متعدد ديگر (Azimi et al., است. 2018; Bagherifar et al., 2019; Hussein & Jalil, 2024) تغييرات انرژی ويژه در طول سرريز نیز کارایی این مدل را برای شبیه سازی سرریزهای جانبی تایید کردهاند. لازم است گفته شود محدود کردن بررسیها ویژه جریان در نقاط مختلف سرریز برای همهٔ آزمایشها به این مدل آشفتگی، بهمنظور کاهش پیچیدگیهای جمع آوری گردید. میانگین اختلاف انرژی ویژه بین بالادست و محاسباتی است. نتایج حاصل از این پژوهش نیز تأییدکنندهٔ پاییندست سرریز (ΔE) مطابق رابطهٔ زیر محاسبه گردید. عملکرد قابل قبول این مدل در شبیهسازی هیدرولیک (۶) جريانهاي آشفته است.

در این رابطه: E_1 انرژی ویژه بالادست و E_2 انرژی ویژه یایین دست کمتر از ۱/۵ درصد بوده است.

برای بررسی دقیقتر، شبیهسازیهایی در حضور سازهٔ دست سرریز در کانال اصلی است. برای همهٔ شبیهسازیهای هدایت کننده در سه موقعیت و سه زاویهٔ نصب به اجرا در آمد. این تحقیق میانگین اختلاف انرژی بین بالادست و پایین با استفاده از مدل FLOW-3D انرژی ویژه جریان در طول سرریز برداشت شد (شکل ۹). همهٔ این شبیهسازیها در دبی ورودی ثابت ۴۵ لیتر بر ثانیه بوده است.

شکل ۸- بررسی عمق آب روی تاج سرریز جانبی در دبیهای ورودی مختلف Fig. 8 – Analysis of water depth over the side weir crest at different inlet discharges

شکل۹- تغییرات انرژی ویژه در طول سرریز جانبی در حضور سازهٔ هدایت کننده در سه زاویه و سه موقعیت: الف) L1، ب) L2، ج) L3 Fig. 9 - Variations of specific energy along the side weir in the presence of the guiding structure at three angles and three positions: (a) L1, (b) L2, (c) L3

در تمامی حالات، روند تغییرات انرژی ویژه در طول نظر گرفته می شود اما این موضوع نشان می دهد موقعیت L2 سرریز جانبی کاهشی است. این کاهش عمدتاً ناشی از افت (وسط سرریز جانبی)، بهترین موقعیت برای نصب سازههای تدریجی دبی در طول سرریز بهدلیل انحراف جریان به خارج هدایت کنندهٔ جریان است از این نظر که کمترین تاثیر را بر از کانال اصلی است. با افزایش طول سرریز و کاهش پیوسته انرژی ویژه جریان دارد. در شکل (۱۰)، نمایی از جت خروجی دبی عبوری، انرژی ویژه نیز کاهش می یابد. این روند با شرایط از سرریز جانبی در حضور سازهٔ هدایت کننده در زاویهٔ ۱۲۰ فیزیکی جریان در سرریزهای جانبی سازگار است و درجه و در وسط سرریز جانبی نشان داده شده است. نشاندهندهٔ رفتار طبیعی این نوع سازهها در انتقال تدریجی جریان به خارج از کانال اصلی است. تغییر زاویهٔ نصب سازهٔ جریان و تغییرات در انرژی ویژه در مقایسه با دیگر عوامل هدایتکننده منجر به ایجاد افتهای موضعی در جریان می شود، اما تأثیر این تغییر زاویه بر انرژی ویژه در بالادست 🦷 زاویهٔ ۶۰، ۹۰ و ۱۲۰ به ترتیب معادل ۱/۰۳، ۱/۰۴ و ۱/۲۲ و پاییندست سرریز معنادار نیست.

تأثیر تغییر زاویه بر انرژی ویژه ناچیز است. بهویژه هنگامی که سازهٔ هدایت کننده است. سازه در موقعیت L2 قرار دارد تغییرات انرژی ویژه در طول سرریز به کمتر از ۰/۸ درصد میرسد. اما در موقعیت L1 و عمق آب روی تاج ، از نظر انرژی ویژه در مقابل عدد فرود L3 تاثیر کمتری بر کاهش انرژی ویژه میگذارد. میانگین تغییرات انرژی ویژه برای این موقعیتها به ترتیب ۱/۱۷ و ۱/۳۷ درصد است. هرچند همه این تغییرات قابل قبول در

از نظر زاویهٔ نصب سازهٔ هدایت کننده، تأثیر آن بر اختلاط تأثیر گذار بسیار کم است. میانگین تغییرات انرژی ویژه برای درصد است. این مقادیر نشاندهندهٔ تفاوتهای اندک در به طور کلی، برای همه حالات نصب سازه هدایت کننده اختلاف انرژی ویژه در طول سرریز جانبی با تغییر زاویهٔ نصب

شبیهسازیها در مراحل ابتدایی تحقیق برای بررسی تحليل شدند.

 $(Fr_{\mu} = 0.22, 0.26, 0.30, 0.34, 0.36, 0.40, 0.42, 0.45)$

شکل۱۰۰- نمایی از جت خروجی سرریز در حضور سازه هدایتکننده در زاویهٔ نصب ۱۲۰ و موقعیت L2 Fig. 10 – View of the side weir outflow jet in the presence of the guiding structure installed at a 120° angle and position L2

علاوه بر این، حالتی که سازهٔ هدایت کننده در موقعیت شد (شکل ۱۱). لازم است یادآوری شود یکی از دلایل

L2 و زاویهٔ ۱۲۰درجه قرار داشت، که از نظر عملکرد تخلیه محدود شدن ارزیابیها به این حالت خاص، محدودیت در بهترین حالت مطابق با پژوهش شهریاری و همکاران تعداد شبیهسازیهای قابل اجرا بود، زیرا بررسی تمامی (Shahriari et al., 2024) شناخته شده است، در دبیهای حالات جایگذاری و زاویههای نصب سازه هدایت کننده در ورودی ۴۰، ۴۵، ۵۰، ۵۵ و ۶۰ لیتر بر ثانیه با عدد فرود دبیهای مختلف نیازمند شبیهسازیهای بسیار زیادی بود. معادل به ترتیب ۰/۳۴، ۰/۳۶، ۰/۴۰، ۰/۴۲، ۰/۴۲ و ۰/۴۵ بررسی

شکل ۱۱- بررسی اثر افزایش عدد فرود بالادست بر تغییرات انرژی ویژه در طول کانال اصلی Fig. 11 - Analysis of the effect of increasing upstream Froude number on specific energy variations along the main channel

با توجه به شکل (۱۱)، مقدار تغییرات انرژی ویژه در طول سرریز با افزایش عدد فرود بهطور معناداری افزایش می یابد. در شرایط همگرایی کانال در اعداد فرود بالادست توزیع فشار را در خط مرکزی کانال اصلی برای دبی ورودی کمتر از ۳/۰ تغییرات انرژی ویژه بسیار ناچیز است و مقدار آن از ۵/۰ درصد کمتر است. با افزایش عدد فرود تغییرات سازهٔ هدایت کننده نشان می دهد. پروفیل طولی عمق جریان انرژی ویژه بیشتر می شود و در فرود ۰/۴۵ به ۱/۶ درصد در عدد فرود کمتر یکنواخت تر و همگن تر است. می رسد. باید گفت به لحاظ اجرایی به ندرت محدوده عدد در محدوده پس از سازه هدایت کننده در عدد فرود فرود در کانالهای آبیاری و زهکشی از ۰/۵ بیشتر می شود. بیشتر، به ویژه، تلاطم و تغییرات سطحی جریان مشهود است. این موضوع نشان میدهد در بهره برداری از سرریز جانبی در کانال همگرا شرط کلاسیک جریان متغیر مکانی با دبی برخورد جریان با سطوح مختلف سرریز و سازهٔ هدایت کننده کاهشی مبنی بر ثبات انرژی در طول سرریز حتی در حضور افزایش می یابد. از سوی دیگر، توزیع فشار نیز دستخوش سازههای هدایت کننده برقرار است. حضور سازههای هدایت کننده منجر به افزایش تغییرات انرژی شده است و فشار در ناحیهٔ زیرین جریان یکنواخت ر است و مقادیر افزایش عدد فرود این تاثیر را افزایش میدهد اما در بیشترین بالاتری دارد. در مقابل، در عدد فرود بالاتر (شکل ب)، عدد فرود بررسی شده هم میزان کاهش انرژی ویژه به ۳ نوسانهای فشار در طول کانال بیشتر و دامنهٔ تغییرات آن درصد نمی سد. اختلاف بین تغییرات انرژی در حالت حضور نیز گسترده تر است. این موضوع به افزایش سرعت جریان و و بدون حضور سازه تا عدد فرود ۰/۴۲ معنی دار نیست و در نتیجه افزایش گرادیان فشار در کانال مرتبط است.

تقريبا بر هم منطبق هستند اما در عدد فرود ۰/۴۵ این تغییر كمى مشهود است. شكل (١٢)، روند تغييرات سطح آب و ۴۰ و ۶۰ لیتر بر ثانیه (عدد فرود های ۳۴/۰ و ۰/۴۵) با حضور

علاوه بر این، در دبیهای بالا افتهای موضعی ناشی از تغییر شده است. در حالت با عدد فرود پایین تر (شکل الف)،

شکل ۱۲- پروفیل طولی آب در خط مرکزی کانال اصلی برای عدد فرود ورودی: الف) ۳٤/۰ و ب) ٤٥/٠ Fig. 12 - Analysis of the effect of increasing upstream Froude number on specific energy variations along the main channel

نتايج يژوهشهاي ديگر محققان

می گویند فرض ثابتبودن انرژی، که معمولاً در مدلسازی محققانی که فرض پایداری انرژی یا به عبارتی ناچیزبودن جریانهای سرریز جانبی به کار گرفته می شود، برای مخصوص بالادست و پاییندست سرریز جانبی ۰/۵ درصد است. قدسیان (Ghodsian, 2004) میانگین اختلاف انرژی شرایط بسترهای غیرصلب و پیکرههای شیبدار نیز دارای

کاهش انرژی ویژه را رد کردند اغلب برای جریانهای جریانهای سرریز جانبی در کانالهای همگرا نیز قابلقبول فوق بحرانی آن را غیرقابل قبول در نظر گرفتهاند. از جمله است، بهویژه برای مقادیر کمتر عدد فرود ($Fr_0 < 0.35$) پژوهشهایی که به این مورد اشاره کردهاند می توان به میانگین اختلاف نسبی مطلق مشاهدهشده بین انرژی Balmforth & Sarginson (1983) , Venutelli (2008) اشاره کرد. این محققان و نیز برخی دیگر، برای جریانهای فوق بحرانی یا جریان هایی که نمی توان فرض پایداری انرژی ویژه بین بالادست و پایین دست سرریز جانبی لبه تیز مثلثی را دربارهٔ آنها پذیرفت، استفاده از رابطهٔ مومنتم را دقیقتر را برای زاویههای رأس ۳۰، ۶۰، ۹۰ و ۱۲۰ درجه به ترتیب میدانند (Hager, 1987; Robinson & McGhee, 1993). ۱/۵۹، ۱/۵۹، ۲/۷۲ و ۱/۹۴ درصد گزارش کرد. نتایج گرچه برخی محققان، بهویژه در جریانهای فوق بحرانی، تحقیقات اخیر نشان میدهد فرض پایداری انرژی حتی در استفاده از معادلهٔ مومنتم را ترجیح دادهاند، اما شواهد عددی و آزمایشگاهی تحقیقات دیگر نشان میدهد که فرض اعتبار است و تغییرات انرژی ویژه در شرایط گفته شده کمتر پایداری انرژی تحت شرایط جریان زیربحرانی همچنان معتبر از ۵ درصد اندازه گیری شده است (Bacco & Scorzini, است. مارانزونی و همکاران (Maranzoni et al., 2017) 2020). علاوه بر این، راه حلهای تحلیلی دیگری بر اساس

سهموی، مثلثی و ذوزنقه ای ارائه شده است (Vatankhah متغیر مکانی با کاهش دبی، حتی در شرایط همگرایی و 2012a, 2012b, 2013) این موضوع از آن رو مهم است که حضور سازههای هدایت کننده، همچنان قابل قبول است. استفاده از کانالهای مذکور، به ویژه کانالهای ذوزنقهای، در میانگین اختلاف انرژی ویژه بین سرآب و پایاب سرریز در طراحی شبکههای آبیاری و زهکشی بسیار رایج است.

نتيجهگيري

آزمایشگاهی، مشخص شد که مدل مورداستفاده در تغییرات انرژی ویژه معنادار نیست. شبیهسازی جریان در سرریزهای جانبی دقت بالایی دارد و عملكرد واقعى اين سازهها را بهخوبي پيش بيني ميكند. يكي انرژي ويژه بهوضوح مشاهده شد، اما در محدودهٔ عدد فرود از جنبههای کلیدی این پژوهش، شبیهسازی مطلوب کمتر از ۰/۵ که معمولاً در کانالهای آبیاری و زهکشی حاکم سرریزهای جانبی در کانالهای همگرا است. با وجود است، تغییرات انرژی ویژه از ۳ درصد فراتر نرفت. سرانجام، مطالعات متعدد در این زمینه، بهویژه در سالهای اخیر، برای تکمیل مطالعات در این زمینه، پیشنهاد می شود در برخی از جنبه های طراحی و رفتار هیدرولیکی این نوع مطالعات آتی تأثیر عواملی مانند ارتفاع تاج سرریز جانبی، سرریزها همچنان نیازمند بررسی دقیق تر و مدلسازی عددی وجود روزنه در ساختار سرریز و همچنین محدوده عدد فرود است. از این رو، در متن مقاله تلاش شده است فرآیند فوق بحرانی بر تغییرات انرژی ویژه در طول سرریزهای جانبی شبیه سازی با دقت و جزئیات کافی تشریح شود تا درک بررسی شود تا دیدگاه جامع تری از رفتار هیدرولیکی این نوع بهتری از عملکرد این سازهها ارائه گردد. یافتههای این سرریزها ارائه شود.

اصل پایداری انرژی برای سرریزهای جانبی در کانالهای پژوهش نشان داد که ایدهٔ کلاسیک ثبات انرژی ویژه جریان تمام شبیهسازیها برابر با ۱/۲۴ درصد بود. نصب سازهٔ هدایت کننده در موقعیت میانی سرریز جانبی، کمترین میزان در این تحقیق، با مقایسهٔ نتایج شبیهسازی و دادههای استهلاک انرژی را به همراه داشت. اثر زاویهٔ نصب سازهها بر

علاوه بر این، تأثیر عدد فرودبالادست در افزایش تغییرات

قدرداني

از معاونت پژوهش و فناوری دانشگاه شهید چمران اهواز برای حمایتهای مالی شان در قالب پژوهانه (GN: SCU.WH1402.31370) و در بهثمر رسيدن اين تحقيق قدرداني مي شود.

مراجع

- Abbasi, S., Fatemi, S., Ghaderi, A., & Di Francesco, S. (2020). The effect of geometric parameters of the antivortex on a triangular labyrinth side weir. Water, 13(1), 14.
- Abdollahi, A., Kabiri-Samani, A., Asghari, K., Atoof, H., & Bagheri, S. (2017). Numerical modeling of flow field around the labyrinth side-weirs in the presence of guide vanes. ISH Journal of Hydraulic Engineering, 23(1), pp.71-79
- Ahadiyan, J., Pipelzadeh, S., & Omidvarinia, M. (2016). Hydraulic Simulation of Sewage Discharge in an Irrigation and Drainage System by Changing the Vertical Angle of the Bottom Circular Buoyant Jet. Irrigation and Drainage Structures Engineering Research, 16(65), pp.1-18 (In Persian)
- Alahdadi, K., & Shafai-Bajestan, M. (2020). The flow discharge over side weirs in rectangular channels with a decreasing width downstream of the weir. 18th Iranian Hydraulics Conference, University of Tehran. Iran. (In Persian)

- Azimi, H., Shabanlou, S., & Kardar, S. (2018). Turbulent Flow in the Vicinity of Side Weirs in Subcritical Conditions. *Mathematical Models and Computer Simulations*, 10(6), pp.784-797
- Bacco, M. D., & Scorzini, A. R. (2020). Experimental analysis on sediment transport phenomena in channels equipped with inclined side weirs. *8th IAHR International Symposium on Hydraulic Structures ISHS2020*, Santiago, Chile.
- Bagheri Seyyed Shekari, N., Eghbalzadeh, A., Javan, M. (2018). 'The Effect of Downstream Water Depth on Hydraulic Jump Characteristics Along Side Weir', Water and Soil Science, 28(3), pp. 195-208 (In Persian)
- Bagherifar, M., Emdadi, A., Azimi, H., Sanahmadi, B., & Shabanlou, S. (2019). Numerical evaluation of turbulent flow in a circular conduit along a side weir. *Applied Water Science*, *10*(1).
- Balmforth, D. J., & Sarginson, E. J. (1983). The effects of curvature in supercritical side weir flow. *Journal* of Hydraulic Research, 21(5), pp.333-343
- Bernoulli, D. (1738). *Hydrodynamica, sive, De viribus et motibus fluidorum commentarii*. Sumptibus Johannis Reinholdi Dulseckeri, typis Joh. Henr. Deckeri, Typographi Basiliensis.
- Borghei, S. M., & Parvaneh, A. (2011). Discharge characteristics of a modified oblique side weir in subcritical flow. *Flow Measurement and Instrumentation*, 22(5), pp.370-376
- Citrini, D. (1942). *Canali rettangolari con portata e larghezza gradualmente variabili*. Società Editrice Riviste Industrie Eletriche.
- Daryaee, M., Sharifi, S. M., Shahriari, A., Kashefipour, S., & Zayeri, M. (2025). Numerical Modeling of the Effect of Orifices in Stepped Spillways on Flow Energy Dissipation Using the FLOW-3D Model. *Iranian Journal of Soil and Water Research*. (In Persian)
- De Marchi, G. (1934). Saggio di teoria del funzionamento degli stramazzi laterali (Theoretical knowledge on the functioning of sideweirs). *L'Energia Elettria*, *11*(11), pp.849-860
- El-Khashab, A., & Smith, K. V. H. (1976). Experimental Investigation of Flow Over Side Weirs. *Journal of the Hydraulics Division, 102*(9), pp.1255-1268
- Ghaderi, A., Dasineh, M., Abbasi, S., & Abraham, J. (2019). Investigation of trapezoidal sharp-crested side weir discharge coefficients under subcritical flow regimes using CFD. *Applied Water Science*, 10(1).
- Ghodsian, M. (2004). Flow over Triangular Side Weir. Scientia Iranica, 11(1).
- Ghorbannia, D., & Eghbalzadeh, A. (2018). Numerical study of the effect of length change on the flow pattern around a side weir in a converging channel. *Acta Mechanica*, 229(10), pp.4101-4111
- Hager, W. H. (1987). Lateral outflow over side weirs. *Journal of Hydraulic Engineering*, 113(4), pp.491-504
- Hirt, C. W., & Nichols, B. D. (1981). Volume of fluid (VOF) method for the dynamics of free boundaries. *Journal of Computational Physics*, 39(1), pp.201-225
- Hussein, B. S., & Jalil, S. A. (2024). Hydrodynamic Behavior Simulation of Flow Performance over Labyrinth Side Weir. *Polish Journal of Environmental Studies*, *33*(2), pp.1159-1171
- Idrees, A. K., & Al-Ameri, R. (2023). Investigating a new approach to enhance the discharge capacity of labyrinth weirs. *Journal of Hydroinformatics*, 25(2), pp.300-317
- Kalateh, F., Aminvash, E. (2023). Numerical Simulation of the Effect of Channel bed Slope on the Hydraulic Performance of Sharp-Crested Rectangular Side Weir with Subcritical and Supercritical Regimes, *Iranian Journal of Soil and Water Research*, 54(1), pp. 67-84 (In Persian)
- Maranzoni, A., & Tomirotti, M. (2021). 3D CFD analysis of the performance of oblique and composite side weirs in converging channels. *Journal of Hydraulic Research*, 59(4), pp.586-604
- Maranzoni, A., Pilotti, M., & Tomirotti, M. (2017). Experimental and Numerical Analysis of Side Weir Flows in a Converging Channel. *Journal of Hydraulic Engineering*, *143*(7).
- Neysi, K., Daryaee, M., Kashefipour, S. M., Shahriari, A., & Zayeri, M. (2025). Improving Water Diversion Efficiency in Converging Side Weirs through Side Vane Installation: a numerical simulation. *Journal of Irrigation Sciences and Engineering*, 47(4), pp.93-104

- Novak, P., Guinot, V., Jeffrey, A., & Reeve, D. E. (2018). *Hydraulic modelling: An introduction: Principles, methods and applications.* CRC Press.
- Paris, E., Solari, L., & Bechi, G. (2012). Applicability of the De Marchi Hypothesis for Side Weir Flow in the Case of Movable Beds. *Journal of Hydraulic Engineering*, *138*(7), pp.653-656
- Parsi, E., Allahdadi, K., Bahrebar, A. and Farhadi, R. 2021. Effect of downstream contraction on side weirs discharge. *Iranian Journal of Irrigation & Drainage, 15*, pp.455-466 (In Persian)
- Robinson, D. I., & McGhee, T. J. (1993). Computer Modeling of Side-Flow Weirs. Journal of Irrigation and Drainage Engineering, 119(6), pp.989-1005
- Saffar, S., Solimani Babarsad, M., Mahmoodian Shooshtari, M., Poormohammadi, M. H. and Riazi, R. (2022). Experimental study of flow converging section side weir hydraulics. *Journal of Marine Science* and Technology, 21(3), pp.23-32 (In Persian)
- Saffar, S., Safaei, A., Aghaee Daneshvar, F., & Solimani Babarsad, M. (2024). Flow-3D numerical modeling of converged side Weir. *Iranian Journal of Science and Technology, Transactions of Civil Engineering*, 48(1), pp.431-440
- Shahriari, A., Daryaee, M., Kashefipour, S., & Zayeri, M. (2024). Numerical Simulation of the Effect of Single Guide Vane Installation on the Hydraulic Performance of Side Weirs in Converging Channels. *Iranian Journal of Science and Technology, Transactions of Civil Engineering*, pp.1-11
- Spurk, J. H., & Aksel, N. (2019). Fluid Mechanics. Springer International Publishing.
- Subramanya, K., & Awasthy, S. C. (1972). Spatially Varied Flow over Side-Weirs. *Journal of the Hydraulics Division*, *98*(1), pp.1-10
- Vatankhah, A. R. (2012a). Analytical solution for water surface profile along a side weir in a triangular channel. *Flow Measurement and Instrumentation*, 23(1), pp.76-79
- Vatankhah, A. R. (2012b). Briefing: Water surface profile over side weir in a trapezoidal channel. Proceedings of the Institution of Civil Engineers - Water Management, 165(5), pp.247-252
- Vatankhah, A. R. (2013). Water surface profile along a side weir in a parabolic channel. *Flow Measurement* and *Instrumentation*, 32, pp.90-95
- Venutelli, M. (2008). Method of solution of nonuniform flow with the presence of rectangular side weir. *Journal of irrigation and drainage engineering*, *134*(6), pp.840-846
- Yakhot, V., Orszag, S. A., Thangam, S., Gatski, T., & Speziale, C. (1992). Development of turbulence models for shear flows by a double expansion technique. *Physics of Fluids A: Fluid Dynamics*, 4(7), pp.1510-1520